

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **JK Insolv, v. o. s.**, se sídlem Dobrovského 1310/64, Brno, zastoupen JUDr. Alfrédem Šrámkem, advokátem se sídlem Českobratrská 1403/2, Ostrava, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Budějovická 1387/7, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 3. 2019, č. j. 64 Af 2/2018 - 48,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutími ze dne 10. 7. 2018, č. j. 28359-2/2018-900000-314, č. j. 28359-3/2018-900000-314, č. j. 28359-4/2018-900000-314, č. j. 28359-5/2018-900000-314, č. j. 28359-6/2018-900000-314, č. j. 28359-7/2018-900000-314 a č. j. 28359-8/2018-900000-314, a ze dne 11. 7. 2018, č. j. 28359-9/2018-900000-314, žalovaný zamítl odvolání žalobce proti jednotlivým rozhodnutím Celního úřadu pro Olomoucký kraj, kterými bylo žalobci vyměřeno clo a daň z přidané hodnoty, a tato rozhodnutí potvrdil.

II.

[2] Proti uvedeným rozhodnutím žalovaného podal žalobce u Krajského soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“) žalobu, kterou krajský soud v záhlaví uvedeným usnesením odmítl pro opožděnost. Konstatoval, že dle doručenek založených ve správním spise byla žalobci napadená rozhodnutí doručena dne 11. 7. 2018, kdy se do jeho datové schránky přihlásila osoba podle § 8 odst. 1 až 4 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických

úkonech a autorizované konverzi dokumentů, v rozhodném znění (dále též „zákon o elektronických úkonech“). Jednalo se o osobu disponující tzv. primárním přístupem, tj. s přístupovými údaji statutárního orgánu. Přihlášením takové osoby - bez ohledu na vnitřní organizaci postupů u žalobce - došlo k účinnému doručení napadených rozhodnutí žalobci po formální i materiální stránce. Svěřil-li žalobce přístupové údaje osoby s tzv. primárním přístupem někomu, kdo se následně ukázal toho nehoden, musí dle krajského soudu snášet následky své neobezřetnosti. Opačný přístup by totiž systém datových schránek paralyzoval, neboť by bylo možno kdykoli zpochybnit doručení jakékoli písemnosti. Jelikož žalobci byla rozhodnutí doručena dne 11. 7. 2018, uplynula lhůta pro podání žaloby dne 11. 9. 2018; žaloba podaná dne 29. 10. 2018 je proto opožděná. Krajský soud dále konstatoval, že žalobci nelze zmeškání lhůty k podání žaloby pro jím tvrzené důvody prominout, neboť tomu brání § 72 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“).

III.

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rekapitulovanému usnesení krajského soudu kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Namítl, že krajský soud nesprávně zjistil skutkový stav v otázce neúčinnosti doručení rozhodnutí žalovaného. Stěžovatel totiž v žalobě tvrdil a prokázal, že do jeho datové schránky přistoupila v rozporu s vnitřním předpisem ze dne 1. 4. 2018, kterým stěžovatel upravil mechanismus přihlašování do své datové schránky a záznam doručených zpráv, neoprávněná osoba. V den dodání rozhodnutí žalovaného přistoupila do datové schránky osoba, která k tomu nebyla vnitřním předpisem určena; nejednalo se ani o zaměstnance stěžovatele. Doručení tedy bylo dle stěžovatele neúčinné. Tato osoba navíc nedodržela mechanismus informování pověřené osoby stěžovatele (společníka JUDr. M. J.) o doručené datové zprávě. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

IV.

[4] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil se závěrem krajského soudu, že žaloba byla opožděná. Na projednávaný případ plně dopadá rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2015, č. j. 3 Ads 21/2015 - 44, na nějž krajský soud odkázal. Stěžovatel ostatně nepochybně okamžik doručení datových zpráv, ale pouze namítl, že se s jejich obsahem nemohl včas seznámit. To však mohl učinit kdykoliv v průběhu lhůty pro podání žaloby. Pouze on nese odpovědnost za to, jak upravil způsob zpracování doručené pošty a že je dle tohoto vnitřního předpisu postupováno. Vůči orgánům veřejné správy nemá vnitřní předpis stěžovatele žádný účinek. Stěžovatel navíc neprokázal, že datovou zprávu s rozhodnutími žalovaného vybrala neoprávněná osoba. Předložil toliko vnitřní předpis. Neuvedl ani, kdo měl onou neoprávněnou osobou být, jak se tato osoba dostala k přihlašovacím údajům, a proč jej neinformovala o doručení celkem 8 datových zpráv od žalovaného. Kvůli absenci těchto tvrzení se pak skutková verze stěžovatele jeví jako zcela nepravděpodobná a účelová. Žalovaný proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

pokračování

V.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Nejvyšší správní soud předesílá, že kasační stížností je napadeno usnesení o odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Podle konstantní judikatury lze kasační stížnost proti takovému usnesení podat pouze z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 7 Azs 13/2004 - 54, a ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005 - 65). Tento důvod je totiž ve vztahu k důvodům podle písm. a) až d) téhož ustanovení důvodem speciálním. Nejvyšší správní soud se pak může zabývat pouze tím, zda usnesení o odmítnutí žaloby je zákonné či nikoli. Nedochází tedy k přezkumu námitek směřujících do merita původní věci vedené ve správním řízení.

[8] Předmětem sporu v nyní posuzované věci je otázka okamžiku doručení žalobou napadených rozhodnutí stěžovateli. Tento okamžik je rozhodný pro určení počátku běhu lhůty pro podání žaloby a ve svém důsledku pro posouzení včasnosti žaloby.

[9] Podle § 8 odst. 3 zákona o elektronických úkonech je *k přístupu do datové schránky právnické osoby oprávněn statutární orgán právnické osoby, člen statutárního orgánu právnické osoby nebo vedoucí organizační složky podniku zahraniční právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku, pro něž byla datová schránka zřízena.*

[10] Podle odst. 6 písm. b) téhož ustanovení je *k přístupu do datové schránky dále oprávněna pověřená osoba, kterou je u datové schránky právnické osoby fyzická osoba pověřená statutárním orgánem právnické osoby nebo vedoucím organizační složky podniku zahraniční právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku, pro něž byla datová schránka zřízena, a to v rozsahu jimi stanoveném.*

[11] Podle § 9 odst. 2 zákona o elektronických úkonech je *osoba oprávněná k přístupu do datové schránky povinna zacházet s přístupovými údaji tak, aby nemohlo dojít k jejich zneužití.*

[12] Podle § 17 odst. 3 zákona o elektronických úkonech je *dokument, který byl dodán do datové schránky, doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu.*

[13] Krajský soud dospěl k závěru, že napadená rozhodnutí byla stěžovateli doručena dne 11. 7. 2018. Dle doručenek založených ve správním spise se tohoto dne do datové schránky stěžovatele přihlásila oprávněná osoba ve smyslu § 8, odst. 1 až 4 zákona o elektronických úkonech.

[14] Stěžovatel k otázce okamžiku doručení namítá toliko to, že v posuzovaném případě se dne 11. 7. 2018 do jeho datové schránky přihlásila osoba, která se neřídila vnitřním

předpisem stěžovatele upravujícím nakládání s datovou schránkou. Neupřesnil přitom ani to, o jakou osobu se jednalo, příp. jak tato osoba získala přístupové údaje do datové schránky.

[15] Z doručenek, jež jsou součástí správního spisu, je nicméně zřejmé, že se v daný den do datové schránky přihlásila osoba, která disponovala přístupovými údaji oprávněné osoby. Otázkou posouzení okamžiku doručení v případě, kdy je zpochybněno přihlášení do datové schránky, se za takřka totožné situace zdejší soud zabýval v rozsudku ve věci sp. zn. 3 Ads 21/2015, ze kterého ostatně krajský soud vycházel a který obsáhle citoval. K přístupu do datové schránky neoprávněnou osobou, která však disponuje přihlašovacími údaji, je v uvedeném rozsudku konstatováno následující: *„S přístupem do datové schránky se však pojí i několik povinností, které musejí být příslušnými osobami dodržovány. Osoby disponující přístupem jsou především povinny dbát na bezpečnost a využívat datové schránky tak, aby nedošlo k ohrožení celého systému (viz § 8 odst. 9 zákona o elektronických úkonech). Povinností těchto osob je také zacházet s přístupovými údaji tak, aby nemohlo dojít k jejich zneužití (srov. § 9 odst. 2 zákona o elektronických úkonech). Účelem posledně uvedeného je nejen ochrana konkrétního ‘majitele’ datové schránky a případných citlivých údajů, ale také garance pro odesílatele, že bude datová zpráva doručena zamýšlenému adresátovi. Právě tento aspekt má stěžejní význam v nyní posuzované věci, neboť stěžovatel uvedl, že své přístupové údaje předal synovi a zároveň ho k obsluze datové schránky zmocnil. Přístupové údaje osoby oprávněné jsou však s touto osobou bezprostředně spjaty a v žádném případě by s nimi neměly disponovat osoby jiné. Pokud se osoba oprávněná rozhodne, že své přístupové údaje jinému poskytne, nese plně veškerá rizika s tím spojená. Pro orgány veřejné moci je totiž v zásadě irelevantní, jakým způsobem je upraven vztah mezi osobou oprávněnou a tím, komu přístupové údaje poskytla, jak bude docházet k předávání pošty apod. Optikou zákona o elektronických úkonech se totiž bude na datovou zprávu nahlížet jako na doručenou vždy, když bude přístup do datové schránky skrze přístupové údaje oprávněné osoby proveden. S jistou mírou zjednodušení lze předáním přístupových údajů rozumět předání vlastní virtuální identity, což může mít závažné důsledky. Vztáhnou-li se výše uvedené závěry na danou věc, nezbyvá než konstatovat, že materiální funkce doručování byla splněna. Dle výpisu Ministerstva vnitra se do datové schránky přihlásil v inkriminovaný okamžik stěžovatel, který je zároveň osobou oprávněnou. Jeho přihlášením došlo k doručení předmětného rozhodnutí a vzhledem k tomu, že se tak stalo v mezidobí od účinnosti zpětného zneprístupnění do faktického zneprístupnění, pohlíží se na tuto datovou zprávu jako na doručenou. Neobstojí tvrzení, že se stěžovatel s písemností neseznámil, neboť skrze jeho přístupové údaje obsluhovala datovou schránku jiná osoba. Je na stěžovateli, jak bude zacházet se svými přístupovými údaji, a zda bude dodržovat povinnosti plynoucí ze zákona o elektronických úkonech. Rozhodl-li se stěžovatel, že své přístupové údaje poskytne jinému, jde toto jednání zcela k jeho tíži a pro orgány veřejné moci nemůže mít větší relevanci. V takových případech je pouze na stěžovateli, aby si zajistil, že bude s datovými zprávami včas seznámen.“*

[16] Na citovaných závěrech zdejší soud setrval i v rozsudku ze dne 23. 9. 2019, č. j. 7 Afs 377/2018 - 38, kde dále uvedl: *„Doručování dokumentů orgánů veřejné moci prostřednictvím datové schránky je upraveno v § 17 zákona o elektronických úkonech. Dle § 17 odst. 3 zákona o elektronických úkonech platí, že dokument, který byl dodán do datové schránky, je doručen okamžikem, kdy se do datové schránky přihlásí osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu. Optikou citovaného zákona se tedy bude na datovou zprávu nahlížet jako na doručenou vždy, když bude přístup do datové*

pokračování

schránky skrze přístupové údaje oprávněné osoby proveden (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2015, č. j. 3 Ads 21/2015 - 44).“

[17] Nyní rozhodující senát neshledal žádný důvod se od citovaných závěrů v posuzovaném případě jakkoliv odchýlit. Krajský soud tedy postupoval ve věci zcela správně, když dospěl k závěru, že za okamžik doručení napadených rozhodnutí je nutné považovat okamžik, kdy do datové schránky stěžovatele bylo přistoupeno skrze přístupové údaje oprávněné osoby, tedy dne 11. 7. 2018. Jiný výklad by byl v příkrém rozporu s účelem doručování prostřednictvím datových schránek a vedl by prakticky k ochromení daného způsobu doručování. Ten je totiž založen právě na jedinečnosti přístupových údajů, se kterými ovšem vzhledem k jejich významu musí být odpovídajícím způsobem nakládáno. Nelze proto než opakovaně zdůraznit, že lehkovážné nakládání s přihlašovacími údaji jde zcela k tíži oprávněné osoby.

[18] Vzhledem k tomu, že dnem rozhodným pro určení počátku běhu lhůty pro podání žaloby byla v posuzovaném případě středa 11. 7. 2018, bylo posledním dnem lhůty pro podání žaloby úterý 11. 9. 2018. Závěr krajského soudu, že žaloba byla dne 29. 10. 2018 podána opožděně až po marném uplynutí této lhůty, je tedy správný. Krajský soud proto nepochybil, když žalobu podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. odmítl, neboť ani nemohl postupovat jinak.

[19] Zdejší soud považuje za vhodné rovněž uvést, že dne 11. 7. 2018 byla napadená rozhodnutí nejen doručena (přihlášením do datové schránky), ale také dodána do datové schránky stěžovatele. Podle § 17 odst. 3 zákona o elektronických úkonech přitom platí, že *[n]epřihlásí-li se do datové schránky osoba podle odstavce 3 ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byl dokument dodán do datové schránky, považuje se tento dokument za doručенý posledním dnem této lhůty; to neplatí, vylučuje-li jiný právní předpis náhradní doručení*. I v případě, že by se stěžovatel do datové schránky v posuzovaném případě nepřihlásil, došlo by k doručení napadených rozhodnutí fikcí dne 21. 7. 2018. Lhůta pro podání žaloby by pak uplynula v pátek dne 21. 9. 2018. Žaloba by tedy byla podána opožděně i v případě, že by se stěžovatel do datové schránky nepřihlásil, neboť by došlo k doručení napadených rozhodnutí fikcí dle poslední citovaného ustanovení.

[20] Nejvyšší správní soud dále nepřehlédl, že skutková verze předestřená stěžovatelem je do značné míry neurčitá, když stěžovatel nijak neozřejmil, která osoba a za jakých podmínek se do jeho datové schránky přihlásila, ale pouze obecně uvedl, že se nejednalo o osobu určenou vnitřním předpisem, která navíc podle tohoto vnitřního předpisu ani dále nepostupovala. Takto obecné odůvodnění přitom stěžovatel zvolil již ve správním řízení, ve kterém podal návrh na určení neúčinnosti doručení. Nelze tedy přisvědčit stěžovateli, že by svá tvrzení o neoprávněném přístupu do datové schránky v řízení před krajským soudem řádně prokázal. Nadto takový postup činí jeho argumentaci ne zcela věrohodnou.

[21] Vzhledem k výše uvedenému dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[22] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný,

proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a žalovaný, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti v řízení o kasační stížnosti nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. srpna 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu